

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 383 คน ซึ่งปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 9 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว สมุทรปราการ นครนายก ระยอง จันทบุรี และตราด
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละจังหวัดโดยจำนวนตัวอย่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของแต่ละจังหวัดเป็นไป ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้จำนวน 337 คน ดังแสดงรายละเอียดใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จันทบุรี	35	32
ตราด	22	20
ฉะเชิงเทรา	60	52
ระยอง	38	34
นครนายก	22	20
ปราจีนบุรี	30	28
ชลบุรี	77	64
สมุทรปราการ	53	46
สระแก้ว	46	41
รวม	383	337

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยอาศัยทฤษฎีแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) เกี่ยวกับปัจจัยบุคคลได้แก่เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 8 ด้าน ตามหลักการของ ฮิวส์ และคัมมิง (Huse & Coming, 1995, pp. 273-238) ซึ่งประกอบด้วย ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่สุขลักษณะและปลอดภัย ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบและข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสังคม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมของครู เป็นแบบสอบถามที่อาศัยแนวคิดของ ซาราสัน (Sarason, 1983) และ

ไซเมท (Zimet, 1988) เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของบุคคล และจากผลการวิจัยของ ทศนีย์ ประมวลรัตน์ (2539) และ ณีฐณิษฐ์ สวัสดิ์มงคล (2547) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามให้เหมาะสมกับการใช้วัดปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เกิดจากการสนับสนุนทางสังคม 4 ด้าน คือ ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านครอบครัว และด้านชุมชน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับคุณภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ ตามบทบาทและพันธกิจของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1. ร่างเครื่องมือการวิจัยแต่ละตอน จากเนื้อหาตามหลักการและทฤษฎี จากแบบสอบถามที่มีผู้วิจัยแล้วบางส่วน โดยประยุกต์ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แล้วเสนอร่างแบบสอบถามต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ความเห็นชอบเบื้องต้น
2. เสนอแบบสอบถามทั้งฉบับต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามแต่ละตอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีรายนามและตำแหน่งดังต่อไปนี้

2.1 รศ. ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง	อาจารย์ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน
มหาวิทยาลัยบูรพา
2.2 ผศ. ดร.สมโภชน์ อเนกสุข	อาจารย์ภาควิชาวิจัยและวัดผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา
2.3 ดร. สมุทร ชำนาญ	อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา
2.4 นายคิศกุล เกษมสวัสดิ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดฉะเชิงเทรา
2.5 นางบังอร ฝ่ายสังจา	ครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุง และเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยเพื่อการ
รับรองแบบสอบถาม (รายละเอียดผลการรับรองจริยธรรมการวิจัยปรากฏในภาคผนวก ก
หน้า 92)

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ทดลองใช้
กับครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในแต่ละจังหวัด ๆ ละ 4-5 คน ซึ่งมีได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน
40 คน แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) โดยการ
วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยรายข้อกับค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน (Item-Total Correlation)
ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation)
และเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามรายด้านของแต่ละฉบับ โดยวิธีการหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204)
ดังต่อไปนี้

5.1 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item –
Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แต่ละด้าน (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก
ค หน้า 98) ดังนี้

5.1.1 ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม มีค่าอำนาจจำแนกราย
ข้อ (r) ระหว่าง .32 ถึง .64 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .72

5.1.2 ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
(r) ระหว่าง .57 ถึง .88 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .92

5.1.3 ด้านการพัฒนาความสามารถบุคคล มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง
.61 ถึง .74 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .89

5.1.4 ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
ระหว่าง .61 ถึง .80 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .90

5.1.5 ด้านบูรณาการทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .38 ถึง
.80 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .90

5.1.6 ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
ระหว่าง .61 ถึง .88 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .92

5.1.7 ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r)
ระหว่าง .44 ถึง .71 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .77

5.1.8 ด้านการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสังคม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .43 ถึง .79 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .89

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมของครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item – Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แต่ละด้าน (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค หน้า 99) ดังนี้

5.2.1 ด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .59 ถึง .87 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .91

5.2.2 ด้านการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .26 ถึง .88 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .91

5.2.3 ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .73 ถึง .93 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .94

5.2.4 ด้านการสนับสนุนจากชุมชน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .53 ถึง .83 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .92

5.3 แบบสอบถามคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ระหว่าง .61 ถึง .83 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) = .94 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค หน้า 100)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เขตภาคตะวันออก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 337 คน โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาทำการศึกษาวิเคราะห์ได้ จำนวน 307 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 91.09 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยมีรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	แบบสอบถามที่ส่ง	แบบสอบถามได้รับคืน	ร้อยละ
จันทบุรี	32	27	84.38
ตราด	20	17	85.00
ฉะเชิงเทรา	52	52	100.00
ระยอง	34	30	88.24
นครนายก	20	16	80.00
ปราจีนบุรี	28	25	89.29
ชลบุรี	64	58	90.63
สมุทรปราการ	46	43	93.48
สระแก้ว	41	39	95.12
รวม	337	307	91.10

3. สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการจำแนกสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวน 307 คน ซึ่งใช้เป็นตัวแปรในการวิจัยปรากฏผลดังรายละเอียดในตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยบุคคลของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ปัจจัยบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	307	100.0
ชาย	90	29.3
หญิง	217	70.7
วุฒิการศึกษา	307	100.0
มีวุฒิทางการศึกษา	112	36.5
ไม่มีวุฒิทางการศึกษา	195	63.5
ประสบการณ์ในการทำงาน	307	100.0
ประสบการณ์ในการทำงานน้อย	226	73.6
ประสบการณ์ในการทำงานมาก	81	26.4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For the Social Science for Windows Version 12)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครู การสนับสนุนทางสังคมของครู และคุณภาพในการปฏิบัติงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 22-25) แปลค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละฉบับดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ใช้เกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับน้อยที่สุด

1.2 ด้านปัจจัยสนับสนุนทางสังคมของครู ใช้เกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับน้อยที่สุด

1.3 ด้านคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู ใช้เกณฑ์ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพการปฏิบัติงานในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพการปฏิบัติงานในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคลของครู คุณภาพชีวิตการทำงานของครู และการสนับสนุนทางสังคมของครู กับคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยบุคคลของครู คุณภาพชีวิตการทำงานของครู และการสนับสนุนทางสังคมของครู ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพในการปฏิบัติงานของครู ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)